

*В. М. Домрачев, Державний університет телекомунікацій;
О. О. Любіч, Академія фінансового управління
Міністерства фінансів України;
Р. І. Костецький, ТОВ "САС Інстїт्यूт Ел.Ел.Сї.", м. Київ*

АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМНИХ РИЗИКІВ УКРАЇНИ

Вплив світової фінансової кризи відчувається у поточному стані економіки України. У цих умовах першочерговим завданням, що стоїть перед урядом, є недопущення поширення кризи на всю економіку держави та забезпечення розвитку галузей, які інтегровані в міжнародні фінансово-економічні процеси.

Функціонування банківської системи в умовах фінансової кризи характеризувалося зростанням ризику ліквідності, валютного, кредитного та інших ризиків унаслідок значного відпливу коштів клієнтів; невисоким рівнем надходжень від погашення кредитів; обмеженими можливостями щодо кредитування економіки та залучення коштів на міжбанківському та зовнішньому ринках; підтримання ліквідності банків значною мірою за рахунок кредитів рефінансування, отриманих від Національного банку України.

Сучасний стан світової економіки негативно впливає на банківську систему України: більшість іноземних банків мобілізують свої ресурси у межах своїх країн, тому активно виводять гроші з України. Наприклад, частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків України за 8 місяців 2013 року зменшилась більш, ніж на 14 % (33,8 % на 01.09.2013 на відміну від 39,5 % на 01.01.2013).

Розвиток сучасного фінансового сектору привносить у діяльність банків України нові проблеми стабільного функціонування, розв'язання яких багато в чому залежить від рівня системи управління ризиками.

Після фінансової кризи 2008–2009 рр. українській економіці не вистачає кредитних ресурсів. Особливо відчутна нестача довгострокових кредитних ресурсів, які свідчать про негаразди з ліквідністю банківської системи.

Попри негаразди світової економіки, для протидії негативного впливу на Україну ззовні необхідно посилити ефективність антикризового регулювання системних ризиків, зокрема на основі координації бюджетно-податкової та грошово-кредитної політики. Для цього необхідна об'єктивна оцінка ризиків, пов'язаних з впливом зовнішніх загроз на фінансову стабільність держави для ефективного реагування та згладжування наслідків наступних етапів світової фінансової кризи шляхом впровадження системи антикризового реагування у діяльність Міністерства фінансів України.

В Україні під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз сформовано низку економічних та демографічних проблем: різке скорочення населення, старіння населення, від'ємне сальдо торговельного балансу, від'ємне сальдо поточного

рахунку, знищення виробництва, зростання зовнішньої та внутрішньої заборгованості, відсутність обґрунтованої галузевої та регіональної політики тощо.

Результатом цього стало різке зростання у вересні 2013 року і перевищення відмітки в 1 000 пунктів кредитно-дефолтних свопів України (CDS), одночасно прибутковість українських євробондів зі строком погашення у 2023 році досягла найвищого рівня – 10,4 % (Джерело: РБК, The Wall Street Journal).

Програма економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, основні положення якої спрямовані на запобігання впливу на національну економіку негативних зовнішніх чинників, побудову стійкої, відкритої та конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, вимагає виконання низки завдань, які сприятимуть досягненню поставлених цілей. Серед них передбачено проведення реформ фінансового сектору, які спрямовані на утримання низького рівня інфляції, забезпечення стабільності та підвищення рівня капіталізації банківської системи, збільшення обсягу надання фінансових послуг, відновлення кредитування економіки з одночасним зниженням рівня ризиків фінансової системи, розвиток фондового ринку та ринку фінансових послуг.

Фінансова криза зумовила необхідність подальшого дослідження теоретичних і практичних засад формування комплексної системи ризик-менеджменту. Нагальними є завдання підвищення стабільності та рівня капіталізації фінансової системи, подальша капіталізація державних банків, забезпечення економічного зростання за рахунок спрямування коштів державних банків на кредитування базових галузей виробництва та імпортозамінюючих виробництв, оптимізація складу переліку та вдосконалення розрахунку показників для оцінювання рівня фінансової стабільності, запровадження проведення регулярної оцінки фінансової стабільності, зниження ризиків фінансової системи шляхом аналізу й управління комплексом фінансових ризиків, які виникають у процесі господарської діяльності підприємств, розробка механізмів та інструментів щодо посилення кредитування стратегічних галузей української економіки.

Домрачев, В.М. Антикризове регулювання системних ризиків України [Текст] / В.М. Домрачев, О.О. Любіч, Р.І. Костецький // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2013. - С. 48-49.